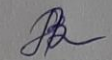

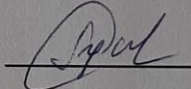
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра обліку та оподаткування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
Анатолій ДІБРОВА
“ 30 ” травня 2023 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри обліку та оподаткування
Протокол № 9 від “ 10 ” квітня 2023 р.

Завідувач кафедри
 Любов ГУЦАЛЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Облік і аудит»
Гарант ОП
 Тамара ГУРЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітня програма Облік і аудит
Факультет (ННІ) економічний
Розробники: доцент, к.е.н., доцент Дерев'янка С.І.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

1. Опис навчальної дисципліни

Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»	
Освітня програма	Облік і аудит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	___120___	
Кількість кредитів ECTS	___4___	
Кількість змістових модулів	___2___	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	___1___	___2___
Семестр	___2___	___3___
Лекційні заняття	___15___ год.	___6___ год.
Практичні, семінарські заняття	___30___ год.	___6___ год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	___75___ год.	___108___ год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	___3___ год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета – оволодіння студентами теоретичними знаннями та набуття практичних навичок використання міжнародних норм та принципів поведінки професійних бухгалтерів, визнання відповідальності перед громадськістю.

Завдання:

- вивчення фундаментальних принципів етики професійного бухгалтера і аудитора, правил їх застосування згідно Кодексу професійної етики;
- ознайомлення з напрямками підвищення кваліфікації бухгалтерів;
- дати розуміння про перелік посад, які можуть займати випускники за спеціальністю «Облік і оподаткування», їх завдання, функціональні обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до таких працівників;
- розкрити та пояснити місце і основні функції бухгалтера і аудитора в суспільстві;
- роз'яснити та аргументувати основні вимоги до сучасних професійних бухгалтерів і аудиторів;

- сформуванати уявлення щодо прав, організації праці і відповідальності сучасних професійних бухгалтерів;
- розкрити та пояснити основні вимоги до професійної етики бухгалтерів і аудиторів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПР19. Використовувати загальноприйняті норми поведінки і моралі в міжособистісних відносинах, професійній і науковій діяльності та підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

ПР20. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора

ТЕМА 1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві

- 1.1. Поняття загальної та професійної етики.
- 1.2. Особливості етики бізнесу.
- 1.3. Регулювання діяльності бухгалтерів і аудиторів.

ТЕМА 2. Етика для всіх професійних бухгалтерів

- 2.1. Етичний кодекс професійних бухгалтерів: суть і значення.
- 2.2. Загальна характеристика фундаментальних принципів.
- 2.3. Загрози дотримання професійної етики бухгалтерами.

ТЕМА 3. Етика для бухгалтера в публічній практиці

- 3.1. Професійна етика бухгалтера в публічній практиці.
- 3.2. Вимоги до етики бухгалтера в публічній практиці.

ТЕМА 4. Професійна етика бухгалтера в бізнесі

- 4.1. Вимоги до професійної етики бухгалтера в бізнесі.
- 4.2. Незалежність у внутрішньому аудиті.
- 4.3. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці.
- 4.4. Професійне судження бухгалтера.

ТЕМА 5. Етика для працівників державної аудиторської служби

- 5.1. Сутність, мета та завдання Кодексу етики працівника аудиторської служби.
- 5.2. Морально-етичні принципи професійної діяльності.
- 5.3. Протидія одержанню винагороди (подарунків).
- 5.4. Внутрішній контроль за дотриманням норм Кодексу етики.

ТЕМА 6. Етика для працівників державної податкової служби України

- 6.1. Сутність та завдання етики працівників державної фіскальної служби.
- 6.2. Етика державних службовців. Світова практика.

- 6.3. Кодекс професійної етики працівників державної фіскальної служби.
 6.4. Морально-етичні принципи професійної діяльності працівника.
 6.5. Протидія корупції в органах державної фіскальної служби України.

Структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТИКИ ПРАЦІВНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ														
Тема 1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві	1-2	18	2	4	-	-	12	20	1	1	-	-	18	
Тема 2. Етика для всіх професійних бухгалтерів	3-4	19	2	4	-	-	13	20	1	1	-	-	18	
Тема 3. Етика для бухгалтера в публічній практиці	5-6	19	2	4			13	20	2	1	-	-	17	
Разом за змістовим модулем 1	-	56	6	12	-	-	38	60	4	3	-	-	54	
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА (АУДИТОРА, КОНТРОЛЕРА)														
Тема 4. Професійна етика бухгалтера в бізнесі	7-10	24	4	8	-	-	12	20	2	1	-	-	17	
Тема 5. Етика для працівників державної аудиторської служби	11-12	19	2	4	-	-	13	20	1	1	-	-	18	
Тема 6. Етика для працівників державної податкової служби України	13-14	21	3	6	-	-	12	20	1	1	-	-	18	
Разом за змістовим модулем 2	-	64	9	18	-	-	37	60	4	3	-	-	54	
Усього годин	-	120	15	30	-	-	75	120	8	6	-	-	106	
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Усього годин	-	120	15	30	-	-	75	120	6	6	-	-	106	

4. Теми семінарських занять (не передбачено планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві	4
2	Тема 2. Етика для всіх професійних бухгалтерів	4
3	Тема 3. Етика для бухгалтера в публічній практиці	4
4	Тема 4. Професійна етика бухгалтера в бізнесі	8
5	Тема 5. Етика для працівників державної аудиторської служби	4
6	Тема 6. Етика для працівників державної податкової служби України	6

6. Теми лабораторних занять (не передбачено планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

7. Теми для самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві	12
2	Тема 2. Етика для всіх професійних бухгалтерів	13
3	Тема 3. Етика для бухгалтера в публічній практиці	13
4	Тема 4. Професійна етика бухгалтера в бізнесі	12
5	Тема 5. Етика для працівників державної аудиторської служби	13
6	Тема 6. Етика для працівників державної податкової служби України	12

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання.

1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві

2. Поняття загальної та професійної етики

3. Особливості етики різних професій

4. Регулювання діяльності бухгалтерів і аудиторів

5. Етика для всіх професійних бухгалтерів

6. Етичний кодекс професійних бухгалтерів: суть і значення

7. Загальна характеристика фундаментальних принципів

8. Професійна компетентність: критерії оцінки

9. Конфіденційна інформація і способи її ідентифікації

10. Сутність і класифікація професійних ризиків облікового персоналу

11. Принципи чесності і об'єктивності
12. Етика для професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів)
13. Професійна етика аудитора
14. Вимоги до етики аудиторів
15. Незалежність в аудиторській діяльності
16. Відповідальність аудитора за якість перевірки фінансової звітності
17. Етика для штатних професійних бухгалтерів
18. Вимоги до професійної етики штатних бухгалтерів
19. Незалежність у внутрішньому аудиті
20. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці
21. Професійне судження бухгалтера
22. Етика для працівників державної аудиторської служби
23. Сутність, мета та завдання кодексу етики працівника фіскальної служби
24. Морально-етичні принципи професійної діяльності
25. Протидія одержанню винагороди (подарунків)
26. Внутрішній контроль за дотриманням норм кодексу етики
27. Етика державних службовців. світова практика
30. Кодекс професійної етики працівників органу державної податкової служби
31. Морально-етичні принципи професійної діяльності працівника
32. Протидія корупції в органах державної фіскальної України
33. Кримінальна, адміністративна і дисциплінарна відповідальність аудиторів.
34. Зарубіжний досвід відповідальності бухгалтерів і аудиторів.
35. Принципи чесності і об'єктивності.
36. Принцип професійної компетентності.
37. Принцип конфіденційності і професійної поведінки.
38. Дотримання технічних стандартів професії.
39. Особливості застосування принципів етики в Україні і світі.
40. Складові незалежності професійного бухгалтера, аудитора
41. Законодавче регулювання вимог щодо забезпечення незалежності аудиту.
42. Незалежність згідно Кодексу професійної етики.
43. Незалежність внутрішніх і зовнішніх аудиторів і відповідальність за її порушення.
44. Ризики діяльності та загрози незалежності професійного бухгалтера, аудитора та заходи безпеки
45. Конфіденційність як фундаментальний принцип професійної етики.
46. Загрози розповсюдження інформації, що охороняється.
47. Робота з конфіденційною інформацією.
48. Об'єктивність і компетентність при формуванні професійного судження
49. Етичні конфлікти та оприлюднення рекламної інформації
50. Види діяльності заборонені для професійних бухгалтерів.
51. Реклама та пропонування послуг.
52. Відмінності у етичних принципах зовнішніх і внутрішніх аудиторів.

Тести для визначення рівня засвоєння знань студентами (зразок)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС “Магістр” Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Кафедра обліку та оподаткування 2022-2023 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора»	Затверджую Зав. кафедри _____ Л. Гуцаленко Протокол № 9 від 10.04.2023 р.

Екзаменаційні запитання

1. Способи (методи) вирішення конфліктів. Шляхи вирішення конфліктів.
2. Міжнародний кодекс етики аудиторів та освітні стандарти облікових професій.

Тестові завдання різних типів

1	Оберіть правильне твердження поняття «принцип чесності»:
1	покладає на всіх професійних бухгалтерів обов’язок бути відвертими у своїх професійних та ділових стосунках;
2	покладає на професійних бухгалтерів обов’язок не ставити під сумнів його ділове чи професійне твердження;
3	покладає на всіх професійних бухгалтерів певні зобов’язання;
4	покладає на всіх професійних бухгалтерів обов’язок дотримуватись відповідних законів та нормативних актів;
5	всі відповіді є правильними;
6	правильної відповіді немає.

2	Як називається така ціна за надання професійних послуг, яку аудитор визначає незалежно (у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)
----------	---

3	Об’єктивні причини управлінського конфлікту:
1	прийняття керівниками необґрунтованих, помилкових рішень;
2	низький авторитет конкретного управлінця;
3	непідготовленість спеціаліста до конкретної управлінської діяльності;
4	концентрування на інтересах, а не на позиціях;
5	всі відповіді правильні;
6	правильної відповіді немає.

4	Етична категорія, що позначає здатність людини об’єктивно оцінювати свої дії і контролювати власну поведінку (у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)
----------	---

5	Знайдіть правильне твердження поняття «загроза захисту»:
1	спричинена фінансовими або іншими зацікавленостями професійного аудитора або його близьких родичів;
2	коли професійний аудитор утримується від об’єктивних дій внаслідок фізичних або відчутних загроз;
3	коли професійний аудитор захищає свою позицію або думку такою мірою, яка може поставити під сумнів його об’єктивність;
4	правильної відповіді немає.

6	Аналізуючи загрозу, професійний аудитор повинен брати до уваги:
1	принцип професійної поведінки;

2	концептуальну основу;
3	якісні і кількісні чинники;
4	кодекс професійної етики;
5	всі відповіді правильні;
6	правильної відповіді немає.

7	Сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків (у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)
---	--

8	Штатний бухгалтер не повинен:
1	зберігати конфіденційність інформації;
2	маніпулювати інформацією;
3	оцінювати значущість загрози;
4	недотримання фундаментальних принципів;
5	всі відповіді правильні;
6	правильної відповіді немає.

9	Метод пізнання предмета від загального до одиничного (у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)
---	---

10	Значущість загрози при призначенні ціни за виконану роботу залежить від:
1	аудитора;
2	репутації фірми, якій надаються послуги;
3	рівня призначеної ціни та послуг, яких він стосується;
4	рівня складності завдання;
5	всі відповіді правильні;
6	правильної відповіді немає.

9. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – лабораторна робота, практична робота, вправи.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

10. Форми контролю

При вивченні студентами денної форми навчання дисципліни «Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора» передбачається три види контролю: поточний, модульний та підсумковий.

Поточний контроль проводиться у такому вигляді:

- тестування. Така форма контролю дозволяє перевірити ступінь підготовки студентів до кожного заняття і його необхідно приводити регулярно;

- аналіз ситуацій. Така форма контролю дозволяє перевірити вміння студентів застосувати отримані знання на практиці, вміння самостійно приймати обґрунтовані управлінські рішення;

- опитування. Проводиться з метою виявлення вміння студентів відповідати на поставлені запитання, виявлення рівня засвоєння викладеного матеріалу та ін.; необхідно проводити регулярно на вибірковій основі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та в процесі здійснення самостійної роботи за такими напрямками: експрес-опитування, тести, розрахункові завдання, задачі. Усний контроль - у вигляді індивідуального та фронтального опитування, письмовий контроль - у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, диктантів, поточного тестування.

Модульний контроль здійснюється під час виконання контрольної роботи, яка проводиться у формі тестів.

Мета контрольної роботи – перевірити рівень знань студентів набутих в процесі вивчення теоретичного курсу з дисципліни «Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора».

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться на умові проходження студентами всіх етапів поточного контролю. Завдання на екзамен включають теоретичні питання, практичні ситуації. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента.

Згідно з чинним Положенням про рейтингову систему оцінювання знань студентів всі види підсумкового контролю обчислюються за 100-бальною шкалою. Таким чином, розрахунковий рейтинг студента з дисципліни, незалежно від її обсягу в годинах (кредитах) у робочому навчальному плані, становить 100 балів. Зазначений рейтинг складається з рейтингу з навчальної роботи (70 балів) та рейтингу з атестації (30 балів). Отже, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів.

В Україні в процесі оцінювання знань студентів на екзамені застосовується такі національні критерії як «відмінно, добре, задовільно, незадовільно».

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів. Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю та модульної контрольної роботи.

11. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи.
3. Завдання для модульних контрольних робіт.
4. Професійна етика та незалежність бухгалтера і аудитора. Електронний навчальний курс з дисципліни. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2982>.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Дерев'янюк С.І., Криворот О.Г. Професійна етика бухгалтера та аудитора. Методичні вказівки для проведення практичних, семінарських занять та самостійної роботи студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" ОС "Магістр" денної та заочної форми навчання. – К.: Компрінт, 2022. 41с.

2. Кірейцев Г.Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки. – Житомир: ЖДТУ, 2007. 236 с.

3. Кодекс етики професійних бухгалтерів. URL: [https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwjqobnR1vDiAhWv-
yoKHZDBCxAQFjAAegQIAhAC&url=http%3A%2F%2F195.78.68.18%2Fminfin%2Fdocument%2F81073%2FD6.pdf&usg=AOvVaw2etyB5RANObd1kH4bLwa4w](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwjqobnR1vDiAhWv-
yoKHZDBCxAQFjAAegQIAhAC&url=http%3A%2F%2F195.78.68.18%2Fminfin%2Fdocument%2F81073%2FD6.pdf&usg=AOvVaw2etyB5RANObd1kH4bLwa4w) (дата звернення: 29.05.2022).

4. Кулинич М. Б., Скорук О. В. Професійна етика бухгалтера, аудитора та податківця: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 113 с.

5. Професійна етика бухгалтера: підручник. С.Ф.Голов, Я.В.Голубка, В.М.Костюченко, Р.В.Кузіна, Л.В.Чижевська. Житомир, ПП Рута, 2022. 260 с.

6. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: наукова доповідь за дисертацією на здобуття наукового ступеня докт. економ. наук: 08.00.09. Житомир, 2007. 80 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://libary.if.ua>
2. <https://elbook.com>
3. <https://libr.org.ua>
4. <http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jspui/>
5. Закони України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. <https://bank.gov.ua>
7. Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/>
8. Газета «Все про бухгалтерський облік». URL: <http://vobu.kiev.ua>
9. Газета «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>
10. Електронна бібліотека. URL: <http://pidruchniki.com.ua/>
11. Електронна бібліотека. URL: <http://www.studentbooks.com.ua/>